

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 26 Octomb. st.v.
7 Novemb.st.n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redactiunea în
Közép-utcza nr. 395.

Nr. 82.

ANUL XVI.
1880.

Pretiuł pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Românii la Plevna.

(Urmare.)

Împuşcaturile erau atât de dese, cât nu se mai puteau destinge intervalurile. Turcii apeară redut'a cu tenacitate admirabila, înse trupele române înaintau fără a fi sgduite. Începuse a inoptá, dar lupt'a se continuá. Anghelescu trimite la flancul dreptu o secţiune de artileria care bombardéza Grivitiá şi Bucova, care încuragéza trupele române şi mai multu. Cu o temeritate şi cu unu curagiu admirabilu ataca posiţiile inimice din nou. Cu unu *ura* puternicu ce strabatú nóptea cea rece şi ploioasa se repedi pentru a 3-a óra remaşiţele din batalionul al 2 de vênatori şi din reg. al 10-lea de dorobanti. Încea odata siuera glóntiele peste capetele trupeii ostenite, dar colónele înaintéza neclintite peste cadavrele camerađilor cađuti, şi la órele 6 şi 15 minute sérá Turcii au fost respinsi deseversítu din fortul Grivitiá, care fu ocupatu îndata de trupele reg. al 5 de linia şi al 14 de dorobanti. Bravii vênatori cucerira unu drapelu şi anume vênatoriul George Ionu ajutatu de sergentul Stan George şi Nica Vasilie, ier celelalte trupe cucerira 4 tunuri. Aceste trofee au fost scumpu platite, dar nici odata nu au fost mai meritatu câştigate. Aceste trofee au fost primite la 7/19 septembrie cu mare entusiasmu la Bucuresci, ce erá prefacutu în adevéverata serbatóre naţiionala, 2 tunuri se álla şi acuma lângá statu'a lui Mihaiu Vitezul.

Dar sé venimu la divisi'a a III-a!

Nu aşá de fericesce a succesu atacul acestei divisie ce l'a începutu numai atunci când divisi'a a II-a ajunsese l'a obiectu, de şi şi acésta divisiá s'a luptatu nu cu mai puţin curagiu şi bravura. Bataliónele prime

de atacu din reg. al 8-lea şi al 10-lea şi-au perdutu în decursul luptei pe toti oficierii. (Din batal. I-a al reg. al 8-lea a remasu unu singuru oficieru). Ne mai avéndu aceste trupe oficierii, dupa ce au fost ajunsu prin o plóia de glóntie pâna la gróp'a şi întrarea redutei, au începutu a se retrage. Brigad'a dela reserva sosi pré târđiu în ajutoriu din caus'a timpului ploiosu şi a terenului greu de înaintatu. De aceea atacul n'a reeşitu şi trupele s'au veđutu silite a se retrage decimate.

Succesul dílei a fost cucerirea redutei n. 1 ce erá de mare însemnătate, de aceea Românii nu au dormitu nóptea întréga teméndu-se de încercarea Turcilor de a-o reocupa ceea ce au şi facutu pe la órele 5 din diminiéta. Dupa o lupta de 2 óre Românii erau siliti a parasi redut'a, înse în acelu momentu supremu întrá în acţiune reg. al 13 de dorobanti, carele, dupa o lupta de $\frac{1}{2}$ óra a respinsu definitivu pe Turci şi cap. Pruncu a plantatu stégul reg. al 13 pe parapetul fortului.

Reocupându Românii redut'a, au reconstruit'o pentru apearare. Au aşédatu o bateria de 14 tunuri ce avea rolul de a împedecá ori ce mişcare turcésca şi de a atacá redut'a prin transieuri cu posiţiile cucerite la 8 sept.

Perderile au fost enorme: morţi 15 oficierii şi 1335 soldati, raniti 41 oficierii şi 1176 soldati. Singuru batalionul de vênatori a perdutu din 640 de ómeni şi 11 oficierii, 400 ómeni şi 7 oficierii.

Điu'a de 30 august (11 sept.) a fost o dí durerósa pentru ţera, pentru cá a perdutu atâtii fii bravi şi iubiti, dar a fost totu-odata un'a din cele mai frumoşe díle ce decoreza paginile istoriei românesce, a fost o dí de gloria şi de mândria naţiionala, căci în dens'a s'a redicatu némul românescu la fal'a de alta-data, i-a datu locul ce i se cuvine între popórele libere şi

Jacob Offenbach.

civilisate i-a câștigatu iubirea și admirațiunea lumii și i-a asecuratu viitoriul. Nu numai țer'a întręga și tóta Români'a a serbatu acęsta și de gloria, dar întręga lumea a aplaudatu viteji'a româna prin laudele și elogiurile cele mai magulitóre.

VI.

Dupa cucerirea redutei n. 1 Români începura la lucru, au construitu o batería spre vestu, precum am spusu mai sus, au construitu forturile *Alesandria*, *Verbitia* și *Tudoru*, între Alesandria și Verbitia au construitu transieuri cu cari se se póta aperi arip'a drepta pe deplinu. Afara de aceste au mai construitu o reduta în Calisovatiu, cu scopu de a puté dominá o vale secundaria ce se estinde dela Vidu pâna la Ribenu și adapostiá cavaleri'a româna ce operá pe malul stângu al riului Vidu. Terenul ocupatu de trupele române erá fôrte considerabilu, dela Griviti'a pâna la Creta sânt 21 chilometri. Pentru a nu puté fi întrerupta lini'a româna prin atacuri inimice, cercara a stringe brâul de impresurare facęndu o conversiune dela satul Ribenu pâna la Vidu.

Înainte Verbitiei au mai construitu 2 redute. *Iasi* și *Turnu-Magurele* și mai târziu fortul *Craiova*, fortul *Calisovatiu*, *Bechetu* și *Bucuresci*. Astfel armat'a româna avea acuma însemaate puncte de reșimare pe côm'a unui dealu paralelu cu pozițiile turcesci pe cari s'au construitu succesive și alte forturi, transieuri și lini'a de impresurare deveni din ce în ce mai strimta.

Turcii simțiau multu perderea redutei n. 1, de aceea facuse dese atacuri de reocupare, înse totdeuna fura respinsi de Români cu perderi însemnate. Vedęndu înse, că nu le succede, construira alte redute și facura mari pregatiri pentru atacuri.

De aci în colo pâna în lum'a lui Octombře nu au fostu atacuri mai însemnate. Una lupta mai mica a avutu unu escadronu de Rosiori la 5/17 sept. cu o trupa de cavaleria cerchesiana de 150 calareti la satul *Cneja* de lângá drumul *Flevna-Rahova*, unde dupa o lupta de o óra roșorii au cuceritu 1 stindardu, mai multe arme și cai. Fiindu că redut'a n. 2, numita și Plevnitia, erá de mare însemnate pentru operațiunile Românilor, ier cucerirea ei prin asalturi erá imposibila, se ordoná a se atacá numai din pasiu la pasiu adeca prin construire de paralele și transieuri.

Pe la 6/18 sept. erá terminata paralel'a a 2-a și s'a ordonatu unu atacu asupra redutei, carele înse a fost fára resultatu, din cauza că trupele române erau pré puține față de resistinti'a inversiunata a inamicului. De 2 ori se repeđira trupele române asupra redutei cu asaltu, ajunse pâna la gróp'a redutei, erá se încępa a escaldá pe parapetu, înse de ambele ori au fost respinse de inamicu ce erá cu multu mai numerosu, cu perderi însemnate.

Ostasii români au doveditu și în acęsta lupta o vigóre și o vitejiá admirabila, combatęndu în timpu mai multu de 3 óre în câmpu deschisu pentru densii, atacându unu inamicu cu multu mai superioru în numeru și scutitu bine în intarituri formidabile.

Perderile române din acęsta lupta au fost 15 ofi-cieri și 274 soldati raniti și 5 ofi-cieri și 123 soldati morti.

VII.

Lucrările la paralele se continuau cu mare repeđiune. La 20 sept. erá terminata a III-a paralela și la 30 sept. și a IV-a. Visitându gener. Totleben lucrările Românilor, a fost suprinsu de spiritul cel bunu al armatei și de esactitudinea cu care fura executate lucrările lor. Asemene au fost admirate de toti strainii. Și

în adevser este admirabila perseveranti'a și diliginti'a cu care au executatu divisiele a III-a și a IV-a construirea de șantiuri, transieuri și paralele sub focul inamicului carele nu însetá nici când a trage asupra lucratorilor. Plói'a și ninsul nu s'a întreruptu 2 septemâni. Înse trupele nu și-au întreruptu lucrurile pâna când le-au terminatu. Ostenelele și încordările cele mari au facutu se dispara de multu roșeti'a de pe fețele bravilor soldati, multele strapație și luptele sângeróse le încrețira fruntile. Sub asemenea împregiurări erá lucru tare firescu cumca soldatii români voiau mai bine a se bate decâ a mai stá la pânda în șantiuri sub o plóia continua de proiectile.

De aceea comandantele divisiei a IV G. A. cunoscęndu acestu spiritu, certu dela comandantul trupelor române autorisațiunea și latitudinea de a dá asaltu redutei atunci când va crede momentul oportunu. Acęsta autorisațiune o și obținu.

Anghelescu a alesu diu'a dela 7/19 octombře pentru a dá asaltu redutei Plevnitia. Atacul s'a începutu la órele 12. Bat. I-u de vęnatori și unu batalionu din reg. al 5-lea de dorobanti formara prim'a linia de atacu, cari la semnalul datu trecura în pasi gimnastici peste paralele asupra redutei. În același timpu o trupa de voluntari compusa din dorobanti și soldati de geniu alergara cu gabione pentru a prepará escaldarea. Trupele române fure primite de inamicu cu unu focu crâncenu. Detunaturile erau atât de dese, cât nu se mai sciea din care parte vinu glóntiele. Dorobantii și vęnatorii s'au luptatu cu mare inversiunare, dar nu le-a fost cu putinti'a a se urcá pe escarpa. De 4 ori s'au aruncatu trupele române cu unu formidabilu *ura* asupra redutei, dar focul omoritoru i-a împedecatu a-o luá. Afara de acęsta Turcii mai primira însemnate ajutórie. Situațiunea trupelor române deveni totu mai grava, încât se vedura sânti a se retrage.

(Va urmá.)

Dr. A. P. Alexi.

Despartirea nóstra.

— Imitatiune dupa Heine. —

Nu oi nu ne-amu despartitu
Cu vaietu si cu plânsu,
Noi nu ne-amu disu o vorba,
Nici mân'a nu ne-amu strinsu.

În ochii tei cei maii
Adâncu eu am privitu,
Apoi tacutu si palidu
Cu pasu greu am pornitu.

Cu ochii pironiti
În pragu tu ai remasu,
Ier eu pâna departe
Abiá faceam unu pasu.

Si inapoi cu doru
Privirea intorceam,
Si ca se víi cu mine,
Eu tainica te chiamam.

Noi nu ne-amu despartitu
Cu plânsu si cu suspinu,
Dar plânsul de pe urma
Nu pota sc-l ma' alinu.

M. Pompiliu.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

Într'aceste lui Iustin Reboux i plesni prin minte o ideia diabolica :

— Domnilor și dómnelor! — strigă el. Cine a veđutu dintre dvóstre dram'a Keiffer-Morin, care s'a petrecutu în locul acesta pe malul Rhóne-ei?

Tumultul strigă unanim :

— Nici eu! Nici eu!

Justin Reboux își luă jos pelerí'a și continuă :

— Sciutu-am! Eu dara, domnilor și dómnelor, am să ve jocu dram'a aceea așa, precum s'a întemplat.

— Bravo! bravo! — strigă mulțimea.

El sari în o luntre de pe malu, își inclină spatele, își spêrli perul, scóse din busunaru o punga, și începú :

— E nópte. Eu sđm unu jidanu betrănu. Aducu în secretu bani aice unei cassirițe, care are mare necessitate, căci trebuie să suplinésca o lipsa în cassa, ca nu cumva să fia descoperita... Scotu pung'a, aretu banii... Ceru numai cinci-deci de percente... Cassiriț'a nu vré să se 'nvoiesca... Eu nu cedu... Ea se mânia, devine furiósa... Ea vre banii... Eu me opunu... dar ea e tinera... eu sđm betrănu... Ími apuca gátul cu o mânia... cu cealalta prinde pung'a... Cu mare truda ími scotu cuțitul... o împungu... dar vai mânia-i ími stringu gátul... me 'necu... me prepa-descu...

Și el cađú. Cu o mânia apucă rochi'a nevetei sale care stetea lângă el, și o trase jos lângă sine. Femei'a cađú în luntre, d'a supra barbatului seu.

— Fă-te ca și când ai fi muritu, — i diše barbatul, reținându-o cu sil'a d'a se puté scola.

Într'aceste luntriti'a începú a merge pe ríu în jos. Tabloul fu completu. Tóte se 'nfașisara întocmai așa, precum se sciea din acea drama înfricoșata.

Publicul aplaudă freneticu.

Sabine și Pascal priviau și ei tabloul, și améndoi se cutremurara, veđendu precisiunea cu care comedian-tul jocá.

Ínse mai veđú cineva acestu tablou grozavu, și acela scóse unu țipetu de nebunu.

Acela erá Laurent!

XII.

Laurent remasu siguru și bolnavicósu în casul'i'a pescariului, auđi aplausele tumultului și erá curiosu să sciea caus'a. El tocmai atunce sosi pe malul Rhóne-ei, când luntrea începú să lunece pe suprafaț'a apei.

Aceiasi luntre sângeósa erá acest'a, care de cinci ani de đile în continuu i turmentá liniscea sufletésca...

Esclamațiunea selbatica a lui Laurent deșteptá în cei ce o auđira, presupunerea, că dênsul a nebunitu.

Și în adevér aspectul dênsului aretá a nebunu. Pêrul i erá spêrlitu, bratiile-i aninau întinse, și alergá astfel pe malu, par că ar alungá luntrea fatala. Și strigá în continuu : Ismérie!... Ismérie!... Jidanul!... Jidanul!...

Dar în acésta esclamațiune nu mai erá voce ome-nésca.

Când Justin Reboux auđi aceste strigate, își innaltă capul; soçi'a lui, Josette, asemenea. Atunci, Laurent, veđendu, că aceia pe cari i credea morti, se mișca, se spariá și mai grozavu. El credea, că aceia vor să-l acuse. Genunchile-i începura a tremurá, și scóse niște voci inarticulate, cari semenau mai multu a rânjituri de animalu selbaticu.

— Iertati-me!... Nu me acusati!... O iubescu... Să nu-i spuneti, că eu sđm ucigașu!... Nu, nu!... Ucigașu!... Ucigașu!...

Pascal și Sabine se dusera dupa el, căci banuiau erumperea catastrofei. Tumultul i urmariá și se bucurá fôrte, că iritațiunile se succedu atât de iute. Mai ántăiu ínse il ajunse Sabine! Ah! dêns'a avea unu interesu mare să-l amuțesca.

— Laurent, revina în ori! — i diše ea riguros. Ada mânia, vei veni cu mine!

Dar el se opuse, și respunse că nu se va duce :

— Ai đisu, — încheiá dênsul, — că nu mi se va întemplá nimica, deca voiú urmá svaturile tale, și iéta ei se scóla să me acuse.

— Frate-meu a nebunitu, — diše Sabine cu voce nalta, încát toti o auđira, și nu erá nimeni care să n'o fi cređutu.

Laurent apucá iérasii să fuga, și început a sbierá :

— Ce voiți, cadavre?... Vrei să-ti reiai banii, tu usuraru betrănu?... Dar nu scii, că n'avusem timpu să-ti golescu pung'a?... Banii ce mi-ai adusu, nu mi i-ai predatu... Am voiú să-i jefuiescu... ínse nu avui timpu...

Sabine sarispre el, i astupá gur'a cu mânilé, ca să nu mai pronuncie astfel de cuvinte tradatóre, ínse el o respinse duru, și iérasii continuá a sbierá.

Sabine se apropiá de nou de el, ínse Pascal o opri. El veđú, că a sositu momentul când adevêrul va eși la lumina.

— Dece mii de franci! — strigá Laurent. Am jucatú și am perdutu. Nu voiú mai luá bani din cass'a Ismérie-ei... Nu credi, că-i voiú plati? Oh! jidanu miserabilu! Pretindi o politia de dóue-deci de mii. E bine, mânia o voiú aduce. Dar acuma, dá-mi bani, căci am trebuinț'a de ei. Nu mi-i dai? Ai să mori, jidanu ticalosu. Așá!... Oh! nefericita Ismérie, pentru ce ai ratecitu p'aice, pentru ce ai auđitu strigatul de ajutoru al acestui ticalosu! Deci mai trebuie să curga sânge? Martor'a uciderii nu póte să traiésca. Rhóne îngrópa secretul meu!...

Toti steteau uimiti.

Dn'a Forster se apropiá de Pascal, rugându-l să duca pe Laurent de acolo. Pascal se duse cătra Laurent.

Acesta cum îl veđú, se retrase înfioratu :

— Advocatul!... Aperatorul Ismériei! Oh! de câte ori me cutremuram veđendu-te. Dar Sabine me întariá. Ea e tare și fâra ánima. A lasatu, ca Ismérie să fia condamnata. A lasat'o să móra. Eu dóra așu fi marturisitu tóte, dar ea...

— Grozavu! — esclamá Sabine, ca să întreturmpa cuvintele tradatóre ale nebunului.

— Da, — continuá nefericitul, — Sabine n'are ánima. Ea a primitu crescerea fucei nefericitei condamnate, dar apoi început a se teme de fetiti'a, se spariá de asemenarea ei cu mama-sa și de acús'a tacuta a ochilor ei tristi. O respinse dela sine.

Sabine erupse în plânsetu sfașiatoru. Membrii familiei steteau înmarmuriti.

Mai ántăiu dn'a Forster își vini în ori, și adresându-se cătra Varvara, o invitá să conduca pe Laurent acasa.

Varvara ascultá porunc'a, se apropiá de Laurent, i întinse bračul, pe care acela îl primi uimitu, și toti pornira cătra fabric'a de sticla. Acolo Laurent fu culcatu în patu. Doi énsi veghiau. Sabine și Pascal. Dar nici unul nu graiá nici unu cuvêntu. Ea se simțiea înainte judecatorului ei mutu; el vedea înainte-si unu ángeru cađutu.

(Va urmá.)

S A L O N U :

Calindarul septemănei.

Ziu'a sept.	st. n.		Numele sântilor și serbatorile.	Sorele	
	v.	n.		resare	apune
Dumineca	26	7	(†) <i>M. Mart. Demetriu</i>	7 15	4 45
Luni	27	8	Mart. Nestoru.	7 17	4 43
Marti	28	9	Mart. Terentiu.	7 19	4 41
Mercuri	29	10	Mra Anastasia.	7 20	4 40
Joi	30	11	Mart. Zenobiu.	7 22	4 38
Vineri	31	12	Apost. Eustachiu.	7 22	4 37
Sâmbeta	1	13	SS. Cosma și Damian.	7 25	4 53

Livia Becineaga-Pascu.

În ziua de 8 oct. cu trenul de seara care percurgea câmpiile tacute către Vêrșetu, ședeam într'unu cupeu, singura, și adâncu întristata de o lovitură grea, cautam spre ceriu, așteptându de acolo răspunsu la întrebările mele neesprimate asupra enigmei vieții omenești. Eră luna nouă, patrariul întâiu, o „secera“ — impresiunile de durere și tristăția sub cari caletoriu deduse și acestei aparințe altcum comune și simple, o explicare îngrozitoare și me faceau să o înfruntă dicându: Tu luna nouă, tu secerasi o viețta tinera, tu îmi rapisi mie pe multu iubit'a și neuitat'a mea amica — Livia Becineaga n. Pascu, care în orele de deminătia a zilei aceleia, și-a dat sufletul în mân'a Creatoriului!

De si n'ășu fi doritu să facu acăsta caletoria de condolinția nici odata, de și sciamu că nu voiu mai află idealul simpatiei mele amicabile în viețta, totusi precum o bucuria sigura maresce dorul unui fericitu, așa apăsările durerii mele îmi iutiau voint'a de a stă la cosciugul amiceii mele. Ajunsa acolo și vedându nimicite de o lovitură, atâte ilusiuni frumoșe pentru viitorul ei, totu de ce eram capabila a fost, că mi-am versatu lacrimile pe sicriul ei deschisu și i-am strânsu mân'a care ea nu mi-o mai putea întinde.

*

Adesea, și pré adesea ori, noi românii, cari și noi tindemu emulându cu alte popóre să ajungemu la unu gradu mai înaltu de cultura, simțimu lips'a de puteri intelectuale cu vocațiune cari să sustina și să conduca progresul culturalu al națiunii! Și ce lege să fia asta Dómne?! Când chiar acolo unde s'ar află tôte întrunite ce facu pe omul chiamatu la missiuni mai nalte, unde încercările și productele spirituale facu să bata inim'a mai repede în bucuria la fia-care omu și românu bine-simțitoru, vedându rezultate frumoșe — pentru ce chiar acolo nu sânt zile?!

Nici unde decât aici de nou nu se potrivescu mai bine cuvintele lui Alesandri:

„Asiá-i sórtea, asiá 'n lume,
Totu ce pórtá-unu dulce nume,
Totu ce-i falnicu și frumosu,
Curênd pere, curênd móre,
Ca unu cântecu, ca o flóre,
Ca unu fulgeru luminos!“

Unu ramu culturalu la noi, pâna acuma, durere, fôrte puçin cultivatu, e music'a. Acesteia Livia Becineaga-Pascu i-a fost devotata cu trupu și sufletu.

În etate copilarésca timpuria, dotata cu unu deosebitu talentu musicalu, condusa la începutu în studii cu multa precauțiune de iubitul seu tata, repausatul

Filipu Pascu, fostu proto-fișcalu al comitatului Carașu, iera mai târziu de învetiatorii de musica A. Neumann și Weikert, dâns'a facea progrese suprinđetóre în jocul de pianu. La nenumerate ocațiuni, în serate musicale și concerte, atât în Lugoșu cum și în Timișóra, Mehadia, Caransebeșu și într'alte părți, ea câștigá aplause frenetice pentru admirabil'a ei interpretare și reproducere a celor mai grele piese de Liszt, Beethoven, Chopin, Schumann și multi altii. În iern'a anului 1869 jocase odata în Pesta și înaintea lui Liszt; despre aceste momente sublime ea de multe ori mi-a povestitu cu placere. Liszt s'a esprimat asupra jocului ei fôrte magulitoru pentru dâns'a, încuragând'o pentru viitoriu. A esecutatu înaintea lui, carele în societate cu archiepisc. Haynald și cu parintele ei ascultau cu atențiune, pies'a „Erlkönig“ compusa de ênsusi Liszt, s. a. dupa aceea se aședă Liszt la pianu cu cuvintele: „Jetzt lassen Sie einen alten ausgedienten Musikanten etwas vorspielen“ și el esecută cele dōue părți din urma ale sonatei de Beethoven în „Cis-moll“ Op. 27. Nr. 2. Mai târziu Livia Pascu ocupându-se sub conducerea maestrului ei Weikert și cu studiul harmoniei, a facutu mai multe încercări de compozițiune; a scrisu unu șiru frumoșelu de cântări românesci, dragalașe și bine simțite, inspirata în deosebi de poesile nemuritoriului Alesandri. cum și unu „Impromptu“ unu „Valsu“ o „Hora fantastica“ și diferite arangiamente pentru quartette barbațesci, și déca remânea în viețta, mai dedea națiunii române, pe care o iubiá ferbinte, înca multe și frumoșe opuri musicale.

În tōmn'a anului 1875, când reuniunea româna de aici de cântări și musica a reprezentatu operett'a „Javotte“ cum și în anul viitoru la reprezentarea operettei „Girofla-Giroflé“ meritul principalu la reușit'a pieselor. pe lângă maestrul reuniunii Czegka și mai alții ver o câțva, l'a avutu Livia Pascu.

Cu neobosinția rara ședea ea ziua și nóptea traducându și întocmindu tecsturile românesci la melodiele și chorurile operettelor, ier în probele nenumerate în cari, iera durere, multi membrii, condusi de apucaturi passionate, fôrte secatóre, și în parte nesocotite, treceau peste marginele iertate cu conduit'a lor, dâns'a desvoltá o paciinția adeveratu ângerésca, acompianându pe Phys-harmonica de sute de ori și corigându cu atențiune și pricepere fina, cântările și chorurile diletantilor. Cea mai mare parte nu i-a sciutu multiamí ostenelele; la sfêrșitu numai, când piesele au fost reprezentate cu succesu — atunci firesce — toti au fost bucuriosi că a reeșitu bine. În piesele numite, cum și în pies'a „Mirésa pentru mirésa“ de Iosif Vulcanu, Livia Pascu înca a luat parte și ca actóra. În „Javotte“ în rolul unei dintre surorile „Javottei“ cântându niște pasagie destulu de grele, cu jocul, ținut'a și aparinț'a ei eleganta, placuta și atragátorie, a încântatu publicul de față. În pies'a „Girofla-Giroflé“ a jecatu dragalașul rolu a „Brigittei“.

Placut'a fêta inse, și nobil'a ființta Livia Pascu, care la inteliginț'a Lugoșului se bucurá de simpatia generala, n'a fost numai cum se dice „musicanta“ unilaterală, ci a fost pe lângă asta neobosita întru a-si câștigá cunoscințele multe și seriōse în tôte ramurile sciinției. Limb'a românesca o cultivá cu adorare. Ca unu margaritaru scumpu și nestimatu poședea o inima bogata de iubire și bunatate către toti, unindu pe lângă aceste, o superbia démna. Totdēuna eră gata a face bine unde credea că se recere, de și puçini erau cari să o fia sciutu apretitui și pricepe pe deplinu. Ca amica, celor puçini pe cari i-a distinsu cu amic'ia ei adeverata, între cari și eu eram un'a, dâns'a eră fúra asemenare. Blanda, consimțitóre, afabila, mișcata la totu ce-i bine și de folosu, unde ea se află în societate era

decărea și sufletul societății, de și întorsu, ea nu eră în asemenea modu satisfacută. Simțitoare până la estremeitate, unu caracteru mimosenicu, sufletul ei de multe ori suferiă și sângeră în raportu cu lumea esteriōra care nu o pricepea. Pentru apucaturi grosolane îndreptate în contra ei, dictate de multe ori de malicia, invidia și nepricepere, învingându-se singura, ea nu avea decât — iertare.

Eră casnica, nici o ocupațiune femeieșca nu-i eră necunoscută, eră modestă și totu-odată cu demnitate în tōte căte le facea și în tōte mișcările ei, iubitōre de adevēru; minciun'a i eră urită ca pecatul negru, iēra durerile sufletesci de cari înca n'a fost cruțiata, le suportă fără a se plânge, cu unu eroismu și o virtute rară — avea cu unu cuvēntu: tōte calitățile ce se recerū la o femeia modelu.

În anul 1878 facēndu cunoscint'ă tinerului advocatu dl Ion Becineaga, unu barbatu devotatu familiei ei întregi, cu unu caracteru adevēratu nobilu, ea a urmatu acestuia ca soția la Vērșetū; aici soțul ei ar fi adorat'ō o viēta întrēga, dēca hotariri mai înnalte nu ar fi chiamat'ō — într'alta lume mai buna dōra — de pe acestu pamēntu, unde isi lasă timpuriū, pré timpuriū! soțul ei multu iubitū, o sora iubitōre și o mama, remasa cu inima sfașiata și sdrobita de dureri! Dându viēta unei fetițe care numai puțin timpu a traitu, Livia Becineaga-Pascu, dupa unu anu și jumetate de grele suferințe, s'a stinsu.

Remașițele ei trupesci s'au condusu și înmormēntatu, cu asistēntia numeroșca de inteligenti și poporu venitu din totu giurul Vērșetului, în cimiteriul gr. or. din locu în 10 oct. st. n. la 4 ore dupa miēdiadi. La vr'ō dōue-dēci de țerani, romāni, mergēndu pe lângă carul mortuaru, au dusu faciū ardiēnde, și pe sieriū eră așēdata o frumōșca cununa de flori naturale, tramisa de cātra reuniunea romāna de cāntări din Lugoșu, cu dōue prime late albe, ce purtau inscripțiunea: „Reuniunea romāna de cāntări și musica din Lugoșu, neuitatului seu membru Livia Becineaga-Pascu“.

„Lieder ohne Worte!“ sē fia esclamatū ea dīlele din urma în suferințele ei crāncene, și „Lieder ohne Worte“ amu cugetatu și eu, petrecānd'ō la odiñ'a eterna. Dormi în pace! scumpa amica ce mi-ai fost în viēta, Dumneșeu te-a chiamatū la sine, căci — lumea acēsta pentru tine a fost pré rece, locul teu n'a fost aici! Iēr celor remasi cu inim'a sdrobita de mahnire, religiunea adevērata și: timpul, li-va dā consolare.

Fia-i țerin'a ușōra și memori'a eterna!

Lugosiu in 14 oct. 1880.

Sofia Vlad-Radulescu.

Academī'a Romāna.

Siedint'ă ordinara tienuta in diu'a de 12/24 septembrie 1880.

Dl N. Ionescu dă o scurta relațiune despre escursiunea sa la Reto-Romāni din Engadiu în Elveția, stabileșce unu interesantu paratēlismu între desvoltarea istorica și literara a neo-latinilor de acolo și a neo-latinilor dela Dunare, insista asupra importantēii pentru Academia, de a intrā în legatura cu cāțiva conducători intelectuali ai Reto-Romanilor, și conchide prin a cere sē se tramita publicațiunile Academiei urmatōrelor 7 persōne:

Caspar de Curtins la Trons, profesorul M. I. Bühler la Coira, profesorul dr. G. Schmid von Güneck la Disentis, parintele Baseli Carigiet la Disentis, De Willi la Ems, signorului I. M. Kōnz la Schuls-Taraps, De Planta la Reichenau.

Ascultāndu-se cu multu interesu relațiunea dlui Ionescu, se primesce cererea.

Cu acēsta ocașiune, dnii Papadopolu-Calimach și Hașdeu, atragu atențiunea Academiei asupra bibliotecii publice din Geneva, unde se afla cāte ceva fōrte importantu pentru istori'a romāna, și mai alesu niște scrișori inedite ale lui Despotu Heraclide cātra Melanchton.

Dl Dim. Sturdza depune la biurou o bogata colecțiune de diplome și acte, scrise slavonesce, romānesce și latinesce, începēndu din secolul XIV, tōte relative la istori'a romāna; o colecțiune, despre care anuciase mai dinainte, că o daruiesce Academiei pentru a pune începutul unui museu diplomaticu naționalu, dupa cum, printr'ō alta donațiune anteriōra, puse începutul unui museu numismaticu-naționalu. Dsa mai adaugă cātra acestu daru prețiosu manuscriptu al Papei Grigore din Mahaciū, reproducu și comentatu de dl Hașdeu în tomul II din „Cuvinte din betrāni“. Dl Sturdza regreta înse, că, în starea actuala a localului Academiei, acea colecțiune diplomatica, nu se pōte conservā aici, fiindu espusa la stricaciune din caus'a umidității, și propune a fi depusa într'unu modu provisoriu în bolțile dela creditul fonciaru, până ce ne vom realisā vechi'a dorința de a avē unu locu propriu.

Dupa o discuțiune, la care iau parte dnii Calimach, Ghica, Maniu, Felix, episcopul Melchisedec și Aurelianu, se primesce propunerea dlui Sturdza, căruia i se esprima înca odată cea mai viua grațitudine pentru maretul seu daru.

Dl Dimitrie Sturdza face istoricul afacerii documentelor Hurmuzachiane, cetindu totu-d'odată corespondința sa originala cu membrii familiei Hurmuzache, de unde resultă că dsa este reprezentantul nemarginitu al lor în acēsta cestiune, avēndu dreptul deplinu de a cere o stricta executare a condițiunilor donaționale și de a retrage donațiunea în casul contrariu. Dl Sturdza descrie tōte pedicele, pe cari le-a întâmpinatu succesivamente publicațiunea Hurmuzachiana, din partea ministrilor dupa timpu. Trecerea acestei publicațiuni în sarcin'a acadēmiei va fi o garantia contra unor asemenea vicisitudini. În ori ce casu înse, pentru ca trecerea sē fia deplina, ministerul, pe lângă fondul anualu afectatu în presinte și pe viitoru, ne mai datoresce 31,000 lei din trecutu, cu care sē se plătesca datorile facute în timpul pe când publicațiunea depindea dela ministeru.

Dupa o discuțiune, la care iau parte dnii Maiorescu, Ghica, Hașdeu, Stefanescu și Calimach se decide:

1) Comisiunea întocmita pentru publicarea documentelor urmēza a remānē neatinsa în constituțiunea și în tōte atribuțiunile sale de până acum.

2) Dnii Sturdza și Urechia, vor elaborā unu memoriu asupra cestiunei, în bas'a căreia se va face apoi o adresa cātra ministeriu.

Sibiu 3 nov.

(Reînfiintarea casinei romāne. o consultare a damelor romāne pentru înfiintarea unui institutu superioru de crescerea fetelor romāne.)

De asta-data vinu iēra a ve împartași sciri îmbucurātōre, cari îndata ce se vor realisā, speru că vor aduce rezultatele cele mai bune,

Prim'a este reînfiintarea *casinei romāne*. Lips'a acesteia s'a simțitu și se simte nu atāt pentru că dōra nu amu avē destule localuri de convenire, din contra pentru că aceste sūnt pré multe, încāt numerul considerabilu de romāni, aflatori aici în Sibiu, nu au ocașiune a conveni mai compacti la olalta pentru a se nțelege totdeuna asupra diferitelor cestiuni, cari recerū consultare și unire.

Multumita inițiativei pré demne a Esc. Sale parintelui mitropolitu reînființarea casinei române, care a apusu de mai multi ani este decisa și cu prim'a januarie va intră în viața.

Duminea s'a ținutu adunarea generala în care s'a alesu comitetul societății compusu din 12 membri. Președinte este dl adv. Parteniu *Cosma*. Le dorimu totu succesul.

A două scire de o momentuositate și mai mare, este că onor. dōmn'a Maria *Cosma* a convocatu pe duminec'a urmatore la orele 3 d. a. tōte damele române spre a se consultă asupra modului cum s'ar puté inființā unu institutu romanu superioru de crescerea copilelor romane.

Dar despre acést'a mai pe largu cu ocasiunea cea mai de aprōpe.

Coresp. ord.

Jacob Offenbach.

La portretul din nr. presinte, dreptu explicațiune, n'avemu s'adaugemu schiția biografia, căci aceea s'a publicatu deja în nr. 74 al foii nōstre.

Ca o caracteristica generala, vom adauge pe scurtu, că Offenbach nu numai a scrisu mai bine de o suta de operete, dar ȃnsusi a fost inventatoru și intemeiatorul acestu genu de musica.

Direcțiunea acesteia cu totu dreptul se pōte combate; dar nu se pōte negă, că music'a lui a fost naționala, cu totul franceza seu mai bine a ȃice parisiana. Ieta caus'a pentru care aceea a fost atât de placuta și pentru care dȃnsul a avutu atât de multi imitatori, încât așa ȃicȃndu s'a formatu o întrȃga literatura musicala.

El ȃnsusi a fost fōrte diligentu, și numai mōrțea i-a luat u mȃna condeiul de compositoru.

I. H.

Literatura si arte.

Albumul Macedo-Romȃnu a eșitu de sub tiparu și se afla de vȃndare pe la librării. Acestu albumu e facutu prin colaborarea a 174 scriitori și alti artisti și formȃza unu volumu de 23 cōle cu frumōse ilustrațiuni. Pe așiptul care i anuȃia aparițiunea cetimu urmatorele rȃnduri: „Acestu monumentu neperitoru al mișcării de simpatia a Europei și a Romȃniei pentru cultur'a Romȃnilor din peninsul'a Balcanica (cȃci se scie cȃ produsul din vȃndarea Albumului este destinatu a mari fondului scolasticu al societății de cultura „Macedo-Romȃna“) nu pōte lipsi din cabinetele și din bibliotec'a nici unui Romȃnu, nu numai ca o opera patriotica, dar și ca cea mai frumōsa ilustrația ce vr'odata s'a publicatu la noi Romȃnii“. Prețful acestui Albumu, din caus'a proporțiunii ce a luat, e de lei 8 edițiunea ordinară și lei 20 edițiunea de lusu.

În tipografi'a archidiecezana din Sibiu a eșitu de sub presa: „Calendariu pe anul comunu dela Christos 1881“. Anul al trei-ȃdecilea. Prețful unui esemplaru legatu 30 cr., pentru vȃndetori nelegatu 23 cr. v. a. și legatu 25 cr. v. a. Cuprinsul: Calendariu (julianu și gregorianu, cu însemnarea esacta a Evangeliilor și glasurilor de peste anu.) Patrarele lunilor. Genealogi'a casei domnitore austriace. Regentii europeni. Serviciul poștalu și telegraficu. Tacs'a de timbru pentru politie și documente. Mesurile nōue și vechi. Șematismul (41 pagine cu cȃte dōue colōne) bisericeii ortodoxe-orientale romȃne din Ungari'a și Transilvani'a, cuprindȃndu și protopresbiterii, administratorii protopresbiterali și parochiū cu comunele bisericesci din archidieceza. Ierarchii metropolielor invecinate din Austro-Ungari'a. Vȃntatōrea,

(novȃla.) Poesii. Conspectul septemȃnilor. Însemnarea tȃrgurilor. Anunțuri.

Musicale nōue. La Tȃborszky și Parsch în Budapesta a aparutu: „La Brabançone“ chant national belge, imnul naționalu belgicu, pentru pianu de F. Bayer, prețful 50 cr.

Societati si institute.

Asociațiunea transilvana. Adunarea generala a despartiemȃntului I (Brașovu și Trei-Scaune) se va ține dumineca în 2 decembre st. n. în comun'a Cernatu.

Societatea de lectura a junimei studiōse dela gimnasiul de Beiușu s'a constituitu la 19 octombre a. c. sub conducerea dlui profesoru gimnasialu Iuliu Pappfalvai, alegȃndu-se notariu al ședintȃlor Teodor Stanca, notariu al corespundintȃlor Teodor Bulcu studintu de cl. VIII, cassariu Romul Raca; bibliotecari Demetriu Todoreanu și Terentiu Ursu stud. de cl. VII.

C e e n o u ?

Moștenitorul de tronul Rudolf va sosi luni deminȃt'a în Sighetul Marmatȃiei, ca sȃ faca vȃntatōre în pȃrțile acele.

Domnul și Dōmn'a Romȃniei facura în septemȃn'a trecuta o scurtu caletoria prin Moldova. Se oprira la Braila, Galati, Tecuci, Bacȃu, Roman, unde Domnitorul trecu în revista tōte trupele din tabera și unde spre intimpinarea innalților ȃspeti se duse și ilustrul nostru poetu dl V. Alexandri. La Iasi primirea a fost deosebitu stralucita, sȃr'a orașul a fost iluminatu. Aice Domnitorul asemene inspectȃ manevrele trupelor concentrate în numeru de peste ȃcece mii. ȃilele trecute Domnul și Dōmn'a se rentȃrsera la Bucuresci.

Sciri personale. La honvedimȃ, cu ocasiunea avansamentului din nov. au înaintatu și urmatorii romȃni: Lazar Contiu la rangul de capitanu clas'a I, G. Moldovanu și I. Baracu la rangul de locotenenti; Ioan Popovici la capitanu de cl. I în trup'a de gendarmeria. — *Di Ioachim Fulea* a deschisu cancelaria advocațiala în Deva. — *Di George Lazaru* din Beiușu a facutu la 2 nov. censura advocațiala.

Hymen. *Di Elia Traila*, avocatulu în Oravitia și colaboratorulu al nostru, în lun'a trecuta s'a cununatu cu domnișȃr'a Ecatarina Boboroni în Biserica-alba, al cȃrei parinte, unu albanesu, nu de multu se aședase în orașul acela. — *Di Georgiu Marianu*, teologulu absolutu din dieces'a Orȃdii-mari, și-a încredințiatu de soția la 3 octombre pe domnișȃr'a Lucreția Popescu, fiic'a dlui parocu din Șoncuisu Paulu Popescu. — *Di Ioan Surdu*, învȃtatorulu în Bucovetiu, și-a încredințiatu de soția pe domnișȃr'a Maria Ghergea, fiic'a parocului din Ligetu.

Junimea romȃna din Budapesta, ca în anii trecuti, așa și acuma, a eșitu în corpore la cimiteru în diu'a morților, spre a-si depune omagele la mormȃntulu lui Emanuil Gozdsu. Acolo chorul tinerimei a cȃntatu „În planul cel secretu“, dupa care Alesandru Mihailovicu, studintu de politechnica, ținu o cuvȃntare ocașionala bine simțita și bine rostita; apoi stipendistii fundațiunii Gozdsu depusera pe mormȃntu o cununa cu inscripțiunea „Stipendistii lui Gozdsu“; în fine chorul iȃrasi întonȃ acel cȃntecu de gele. Dl Demetriu Ionescu, membru al represintantȃiei fundaționale, multfami tinerimei pentru acestu actu de pietate. Din acea represintantȃia mai erȃ de fația și Ill. Sa dl Ioan cav. de Puscaru, jude la tribunalulu supremu.

Parintele Iosif Belesiu, fostulu protopresbiterulu al Totvaradiei, și actualulu vicariu episcopescu și președinte al consistoriului din Oradea-mare, a intratu în duminec'a trecuta în ordulu monachalu în s. monastire Hodosiu-Bodrogu, primindu în calugaria numele „Ierotei“ Pa-

rintele archimandritu și prepositu al acestei s. manastiri isi manifestă deosebit'a bucuria față de noul membru al tagmei monachale in cuvântarea ținuta cătra densus dupa sevărșirea ceremonialului bisericescu. (Bis. și Școla.)

Ultimul districtu românesc. Zarandul, Chioarul și Naseudul nu mai esistu ca districte. Severinul are să înceteze în curând, căci proiectul de lege pentru desființarea lui s'a subșternutu dietei. A mai ramas numai Fagarașul. Se dice, că nici acesta nu va mai esistă multu, căci toate semnele indica desființarea lui: tribunalul de acolo s'a cassatu de multu, comite supremu nu i se mai denumesce și inspectoratul de dare se desființéza. Cu stergerea districtului Fagarașu, va încetă d'a mai existe ultim'a jurisdicțiune politica aprópe curatu româna.

Unu român distinsu de regele Italiei. „Sta-feta“ publică urmatóarele: Dl profesor de cântu dela conservatoriul din Iasi, P. Mezzetti componându music'a pentru cântul Gîntei Latine și tramitiéndu caetul dlui comite Tornielli, ministrul plenipotențiaru al Italiei la Bucuresci, dsa l'a amânatu regelui Italiei. Suveranul Italiei aprețindu talentul și meritul musicalu al autorului, a oferitu ca daru dlui Mezzetti unu frumosu boldu in briliante in form'a literei U și l'a tramisu dlui Mezzetti insoțitu de unu brevetu in care ministrul, secretarul particularu al regelui, declară că regele primesce excepționalmente compositi'a musicala a dlui Mezzetti, și-i ofera ca daru boldul in briliante, despre care amu vorbitu mai sus.

Consiliul profesorilor universității din Iasi a luat urmatórea hotarire sâmbet'a trecuta: „Consiliul universitaru“, luându actu de raportul consiliului specialu și de declarările lui verbale asupra dispozițiilor studentilor, decide: 1) Toti studentii sînt invitati a re-mîtră in dator'ia lor pîna la 15/27 octombre inclusivu. 2) Numai atunci când studentii vor intră in calea legala, vor puté adresá plîngerile lor, și consiliul va avisá. Culiianu, Cobalcescu, Emilianu, Tzoni, Melik, Climescu, Suciu, Ureche, Ciurea, Dimitrescu, St. Varcolici, Stravolca, N. Ionescu.“ Studentii s'au întrunitu și densus și au luat urmatórea decisiune. „Studentii universitari, luându actu de decisiunea consiliului universitaru din 11 curentu, și avéndu in vedere că prin acea decisiune nu s'a luat in considerare plîngerile adresate cons. universitaru prin memoriul inaintatu onor. delegațiuni universitare, declara că vor continuá a nu veni la cursuri, și că, conform invitațiuni dlor profesori universitari de a procede pe calea legala, se vor adresá dlui ministru respectivu“. Dl ministru instrucțiunii publice a pornitu la Iasi spre a se ocupá, între altele, și cu acestá afacere. „Monitorul oficialu“ de astadi publica decretul domnescu prin care dl N. Culiianu, profesorul la universitatea din Iasi, este numitu rectoru al acelei universități, in locul dlui P. Suciu. Aflámu că studentii universitari s'au hotaritu ca de luni să începá a urmá la cursurile tuturor profesorilor afara de acela al dlui Suciu, rezervându-si totdeuna ca pe calea legala să obție satisfacerea grierurilor lor.

Studentii universitari din Iasi, precum cetimu in „Români'a Juna“, din acel motivu decisera a nu mai frecventá prelegerile, că unul din cei mai buni studinti, cu numele Motașu, presintându-se la esamenu, fu amânatu pentru sesiunea viitoare, și caus'a acestei amânări ar fi fost profesorul și directorul P. Suciu. Iér „Mișcarea Naționala“ dice, că grev'a studentilor este o intriga organizata cu scopul d'a se luá unele catedre dela universitate spre a le da cutărui ambițiosu din grup'a „liberarilor moderati“.

Orașul Constantia a luat o completa transformare. Monoton'ia de alta-data a disparutu cu desevr-

șire. Construcțiunile redicate in anul acesta, diferitele stabilimente de comerciu deschise, pavarea celor mai principale strade, bulevardul și alte înfrumsetări, înmulțirea populațiunii i-au datu într'adeveru aspectul unui orașu occidentalu. Multifamita fertilității anului acesta, mișcarea comerciala este plina de viață. Neîn-cetatu sosescu produse de prin toate unghiurile Dobrogei, parte se depunu in magasi, parte se esportéza in spre Orientu. Toate aceste întarescu speranți'a de unu frumosu viitoru pentru orașul acesta. Trecându la distracțiuni, ele se inmulțesc. In piati'a Independenței in toate serile cânta music'a militara. La otelul Danubiu și Schaff serate musicale. Sînt și alte locale cu musici orientale. Timpul urméza de a fi frumosu și caldu. Marea calma, câmpiele reinverdescu.

Unu zugravu istetiu. Într'unu satu din Ungaria, locuitorii, zidindu o biserica noua, tocmira unu zugravu spre a o zugravi. In câteva luni lucrarea fu terminata, la plata înse locuitorii nu-l achitara pe deplin, dându-i numai o parte. Zugravul se duse într'o sâmbeta la biserica sub pretestu de a mai drege ceva pe la sfinti, pe urma puse de dedú jos schelea pe care lucrá. A două a și dumineca, locuitorii venindu la biserica, remasera încremeniti când veđura pe fia-care sfântu cu câte o pipa in gura. Dupa terminarea serviciului divin, ómenii alergara gramada la zugravu și-l rugara a șterge pipele, căci sînt gata a plati și remași't'a dupa tocméla. Cu chipul acesta bietul artistu isbuti a scapá de pagaba fără judecata.

Dare de séma despre balul român datu in sér'a de 18 oct. st. n. in favorul „Fondului de teatru“. Venitul brutto a fost de 204 fl. iéra cheltuiielele de 145 fl. 50 cr. Resulta deci ca venitu curatu sum'a de 58 fl. 50 cr. Sum'a acésta in 23 oct. st. n. s'a și administratu prin poșta la Budapesta dl George Serbu, cassariul Societății pentru fondu de teatru. Peste pretiul de intrare fiesatu cu 1 fl. v. a. au platitu: dnele Constantia de Dunca-Schiau 1 fl., Maria Cosma 1 fl., precum și urmatorii dni și anume: Nicolae Popea archimandritu și vicariu metropolitanu 4 fl., Paul de Dunca 1 fl. 50 cr., Ales. Lebu 10 fl., Fulep Samu 5 fl., Traugott Binder 3 fl., Ioan Badila 3 fl., maiorul pens. Herzberg 1 fl., Coriolan Brediceanu 4 fl., Daniil Lica 4 fl., Petru Mihali 4 fl., Visarion Romanu 2 fl., dr. I. Moga 1 fl., Nicolau Budacu 1 fl., Const. Popovicu 1 fl., Const. Colbașu 1 fl., dr. Abs. Todea 1 fl., Ales. Filipu 1 fl., dr. D. Racuciu 1 fl. și George Secula 1 fl. Sum'a: 55 fl. 50 cr. Sibiu, 23 octombre st. n. 1880. *Comitetul.*

Seiri scurte. *Universitatea sasésca* va ținé in anul acesta adunarea sa generala in 25 nov., avéndu să examineze socoțile universității pe 1879 și să faca proiectul pentru 1880. — *La Caransebesiu* in 27 oct. a arsu otelul „La pomul verde“, pasagerii incartirati abia putura scapá, otelul a fost asiguratu in sum'a de 13,000 fl. — *Monumentul lui Bem*, redicatu in lun'a trecuta cu atáta sgomotu, inca nu este platitu, deci se porni o colecta noua.

Sciri din Români'a. *Santul sinodu* al bisericei ortodoese române fu convocatu pentru diu'a de 1 nov. st. n. — *Bene Merenti* cl. I s'a acordatu dlui Cesar Corente, fostu ministru al instrucțiunii publice in Italia; dlui Vegezzi Ruscala, consulu generalu al României la Turin și dlui Iosif Civelli, consulu al României la Florentia. — *Deschiderea espositiunii industriale* a societății „Concordia Româna“ s'a amânatu, pentru că o mare parte din produsele anunciate, au sositu târđiu din provincie.

Cronic'a lunei.

Al treile congressu internaționalu de sciințele geografice are să aiba locu la Venetia pe la

finitul unei septembrie 1881. Guvernul italianu a cerutu camerii unu creditu de 50,000 franci, pentru cheltuelile întreinerii; guvernul danezu a acordatu 30,000 franci societății geografice din Copenhaga pentru ca să pōta luā parte la desbaterile congresului. Palatul ducalu din Venetia a fost pusu la dispozițiunea societății geografice și se spera, că esoposițiunea din Milan nu va fi închisa de cât la începutul unei octombrie 1881, ca să pōta și membrii congresului să o viziteze.

Descoperire archeologica. O descoperire importanta archeologica s'a facutu de curēnd în apropierea satului Cherona, astadi numitu Capraina, unde s'a datu la anul 338 înainte de Christos marea batalia contra Macedonenilor, comandati de Filipu și de Alesandru, de către Atenienii aliați cu Tebanii. Facēndu-se sapaturi la o adāncime de 4 metri, s'au gasitu resturile a 184 de Tebani repausāndu alături pe argilu, în rânduri paralele de 40 și chiar în atitudinea ce avea, când și-a datu ultim'a suflare. Șapte rânduri de acei gloriosi luptatori au fost descoperite până acum; ei sūnt aședati în așa modu, în cât capul rēndului al doile stā la piciorle celui de āntāiu. Toti au urme de profundele răni, care le au causatu mōrtea. Unul are ambele cōpse traversate de o bucata de lance, altul are falc'a sdrobita, altul craniul turtitu, altul capul admirabilu conservatu, cu gur'a întredeschisa și parēndu a respirā. Acēsta va fi transportata la museul de anticuitāti din Atena. Toti poseda dinti. Se continua sapaturile spre a se gasi și ceilalti 100 companioni, ce formau faimosul batalionu sacru al Tebanilor.

O noua California, s'a descoperitu de curēnd dupa cum comunica o corespondenția din Șenkursk (guvernem. Archangelsk) într'unu modu cu totul straniu. Unu lucratoru dintr'o turnatōre de feru din Ural carele erā venatoru, gasi într'o ȃi în stomachul unei paseri ce venase, o bucata de aur, ceea ce-l indemnā a cercetā nisipul unui rișoru din apropierea acelei localități. Ostenele sale nu fura zadarnice căci curēnd el adunā ca la 2¹/₂ oca din prețiosul metalu pe care-l și vēnduse unor jidovi ce sūnt esilati în acele locuri. Mai târdiu el comunicā descoperirea sa unchiului seu, unui omu nu fără mijlōce, carele se numesce Morosow, și acesta se hotari a întreprinde cautarea aurului prin nisipul acestui riuletū, în modu sistematicu. Astadi lucrările pentru cautarea și curățirea aurului au primitu o desvoltare însemnata și acestu metalu pare a se aflā în cantități destul de mari în acestu riuletū.

Descoperire știintifica. O minunata descoperire știintifica s'a facutu de curēnd în Statele Unite: acēsta este transmiterea sunetului prin lumina. Profesorul Bell, inventatoru telefonului, a demonstratu, prin esperiențe detaliate, de cari a datu sēma dinaintea Asociațiunii americane pentru înaintarea științelor, că, fără nici unu firu conductoru, cum e la telegrafu, sunetul pōte fi transmisu dela unu punctu la altul cu ajutorul unei simple radie de lumina. Receptorul în acestu casu este seleniul, și regulāndu form'a sēu caracterul vibrațiunilor luminei asupra acestui corpu, cantitatea sunetului pōte fi controlata, și se obține tōte varietățile vocii umane. Profesorul Bell a vorbitu, cu ajutorul unei radie solare, la o distanțā de 200 metre. Ajunge ca persōnele ce voiescu să între în comunicațiune verbala în absenția firului metalicu să se pōta vedē.

Unu lacu și unu riu suteranu. În statul Ohio, în apropiere de orașul Yungston, s'a facutu o curiōsa descoperire. Doi lucratori de mine, lucrāndu în apropierea unei gropi, au radicatu o piētra mare și au descoperitu sub acēsta piētra intrarea într'o peștera enorma, al cărei fundu erā acoperitu de apa. Lucratorii,

stimulati de curiositate, patrunsera în peștera la o distanțā de 60 metri, dar dāndu aci peste o apa adāncă, se întōrsera inapoi. Ei povestescu c'au descoperitu unu mare și largu lacu suteranu, plinu de pesci, și că acestu lacu, în partea sa opusa intrării pe unde patrunsera ei, are o alta intrare, prin care strabatea lumina ȃlei și pe unde vine apa. Paretii peșterii sūnt facuti de stālpi colosali de stalactite și stalagmite, printre cari milione de paseri și-au facutu cuiburi; unu țipetu și unu sgomotu de viēția activa a paserilor umple aerul peșterii.

Unu ȃuaru gigantic. În America apare unu ȃuaru, a cărui marime întrece cu multu pe a celor mai mari ȃuare de pâna acum. Greutatea lui e de 231 grame, iēr întinsu are o suprafața de 4 metri. Acel ȃuaru se compune din 8 pagine de câte 12 colōne; o colōna este de 367 rânduri, de unde resulta, că o pagina numera 4404, iēr ȃuarul întregu 35,232 rânduri. Dēca luāmu 25 rânduri pentru o pagina și 300 pagine pentru unu volumu, ne-ar da aprōpe 5 volume. Dēca ar apare acestu ȃuaru odata pe septemāna, ar da într'unu anu o bibliotēca de 260 tomuri, iēr aparēndu în fia-care ȃi, afara de Dumineci și serbatori, de 300 ori pe anu, amu obține o bibliotēca de 1500 volume.

O mare familia. În ce gradu, când împregiurările sūnt bune, o familia omenēscă pōte să se înmulțesca, putemu să vedemu în acestu esemplu. Cetimu în „Mesagerul medicalu“ din New-York, că Wiliam Smak, unu bețrānu de 78 de ani, locitoru din New-Lenark, are actualmente 100 de nepoti, 391 de stranepoti, 70 strastranepoti.

Telefonul opticu. Celebrul Graham Bell, inventatoru telefonului, a descoperitu acum de curēnd unu nou aparatu care a umplutu de mirare lumea știintifica; acestui aparatu i s'a datu numelē phothophon, sēr telephon opticu. Dl Graham Bell dimpreuna cu colaboratoru seu, dl Sumner Tainter, a reușitu, dupa numeroase cercetări, să transmita vorbirea la orecare distanțā prin mijlocirea unei raze luminōse; cu alte cuvinte inventatorii au construitu cu modul acesta unu adevaratu telefon de articulațiune optica. În cele d'āntāiu esperiențe, ei au transmisu vorbirea la o distanțā de 213 metri. Resultatul acesta înfașisēza din punctul de vedere știintificu o importantia nu se pōte mai considerabila.

Sciri straine. În Bulgaria și Rumelia orientala se facu pregatiri mari pentru unire, care va fi proclamata îndata ce Turci'a va fi încurcata cu Greci'a într'unu rebelu. — *Ministeriul grecescu* și-a datu dimisiunea, și s'a formatu altul sub președinti'a lui Comunduros; cestiunea grecesca va remānē neresolvata, căci nici o putere nu o va sprigini cu arm'a, iēr Greci'a singura nu va putē luptā cu Turci'a. — *La Sofia* sesiunea camerei deputaților s'a deschisu în 27 oct. printr'unu discursu al tronului cetitu de Zancoff, președintele consiliului. — În Serbia ministeriul lui Risticu a cadutu și noul cabinetu s'a formatu de către Pirocianaz, carele e conservativu. — *Din New-York* se scrie, că președinte al statelor unite americane s'a alesu Garfield, candidatu republicanilor. — *La Paris*, în piat'a Malesherbes, se va redicā o statua în onōrea lui Alesandru Dumas bețrānul. — „*Belle Lurette*“ operet'a postuma a lui Offenbach, represintata de curēnd la Paris, a avutu numai unu succesu de mijlocu.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru :

IOSIF VULCANU.